

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU

mun. Chișinău, str. Ștefan cel Mare, 162,
Republica Moldova
MD-2038, tel. (+373 22) 52 20 21
e-mail: jchisinau@justice.md

REPUBLIC OF MOLDOVA
CHIȘINĂU COURT OF JUSTICE

mun. Chisinau, 162 avenue, Republic of Moldova

MD-2038, tel. (+373 22) 52 20 21
e-mail: jchisinau@justice.md

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

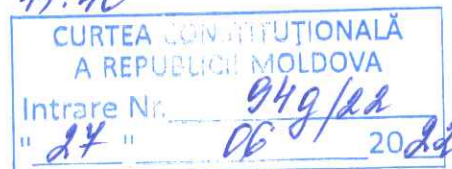
Judecătoria Chișinău (sediul Centru) vă remite cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate cu încheierea din 31 mai 2022 pe dosarul nr. 2-19943/2020 în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Turuta Eugeniu, Turuta Martin și Turuta Radu împotriva Facebook Inc cu privire la apărarea drepturilor de autor, ca urmare a sesizării Curții Constituționale a Republicii Moldova cu privire la excepția de neconstituționalitate ridicată.

Anexe: Cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate cu anexe – 22 file.

Încheierea din 31 mai 2022 – 1 filă.

Judecător

11:40 **Holban Vladislav**

ÎNCHEIERE

31 mai 2022

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru
Instanța de judecată compusă din:
Președintele ședinței, judecător
Grefier

Holban Vladislav
Lisu Serghei

examinând în ședință publică chestiunea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Turuta Eugeniu, Turuta Martin și Turuta Radu împotriva „Meta Platforms” INC privind constatarea încălcării dreptului de autor și încasarea prejudiciului,

c o n s t a t ă :

La data de 22 octombrie 2020 Turuta Eugeniu, Turuta Martin și Turuta Radu a depus cererea de chemare în judecată împotriva „Meta Platforms” INC privind constatarea încălcării dreptului de autor și încasarea prejudiciului.

La 31 mai 2022, reprezentantul Turuta Eugeniu în proces de insolabilitate a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, solicitând sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității prevederilor alin. (4) art. 2609 Cod civil.

În ședința de judecată, reclamantul a solicitat admiterea în sensul formulat a cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

În ședința de judecată, reprezentantul pârâtului a indicat că lasă la discreția instanței soluționarea cererii respective.

Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei, instanța de judecată consideră necesar de a admite cererea reclamantului, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.12¹ alin.(1) Cod de procedură civilă, *în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.*

În conformitate cu art.12¹ alin.(2) Cod de procedură civilă, *la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:*

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluținarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

În conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Având în vedere că, cererea reclamantului corespunde prevederilor art.12¹ alin.(2) Cod de procedură civilă, instanța de judecată concluzionează necesitatea admiterii cererii înaintată de partea reclamantă privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în vederea verificării constituționalității prevederilor alin. (4) art. 2609 Cod civil., cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale a Republicii Moldova.

În conformitate cu art.12¹, art.269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată

d i s p u n e:

Se admite cererea reclamantului.

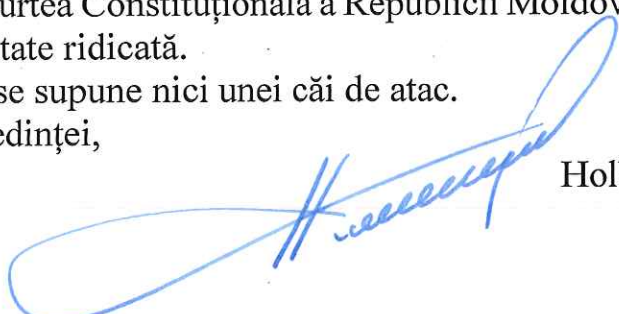
Se ridică excepția de neconstituționalitate în vederea verificării constituționalității prevederilor alin. (4) art. 2609 Cod civil.

Se sesizează Curtea Constituțională a Republicii Moldova cu privire la excepția de neconstituționalitate ridicată.

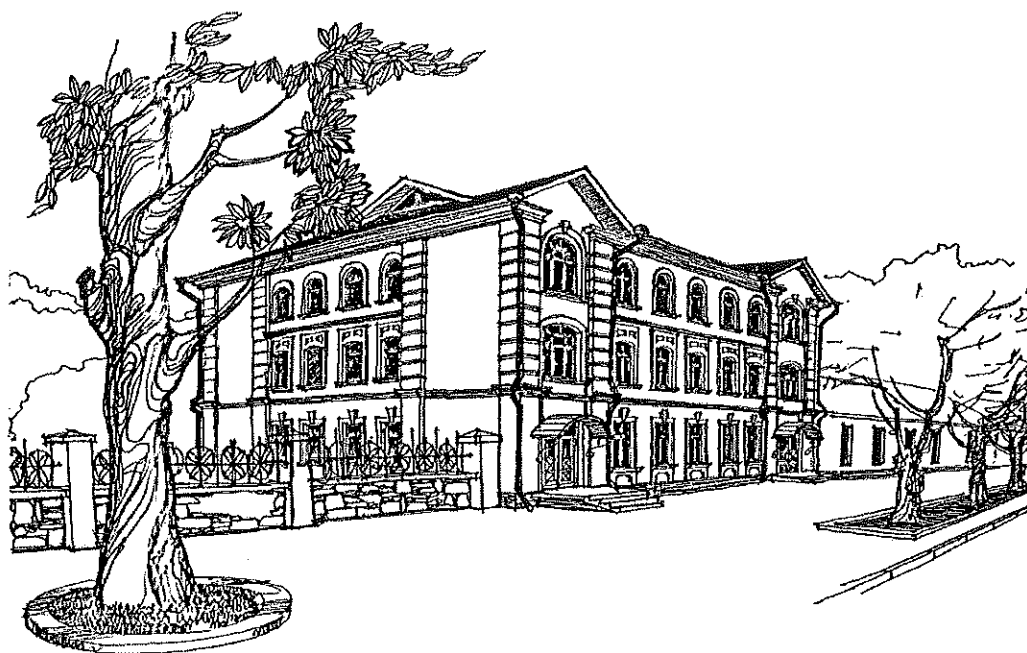
Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecător

Holban Vladislav

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

- 1. Nume Eugeniu**
- 2. Prenume Turuta**

Instanța de judecată: instanța de fond

- 1. Denumirea instanței de judecată/sediu:-** Judecătoria Chișinău sediul Centru
- 2. Judecător/complet de judecată:** Holban Vladislav
- 4. Adresa instanței de judecată:** mun. Chișinău, bd, Ștefan cel Mare și Sfânt 162
- 5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată:** 022-27-74-36, jcc@justice.md

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun.

La data de 22 octombrie 2020 Turuta Eugeniu, Turuta Martin și Turuta Radu au depus cerere de chemare în judecată împotriva companiei Facebook Inc. (SUA, redenumită în Meta Platforms Inc.) cu privire la apărarea drepturilor sale de autor, în care au solicitat:

1. Să fie constatată încălcarea drepturilor patrimoniale de autor ale coautorilor Turuta Eugeniu, Turuta Martin Christian și titularului de drepturi de autor Turuta Radu la valorificarea operelor (dreptul exclusiv de reproducere, distribuire și punere la dispoziție în regim interactiv) asupra operelor (cărților):

"5000 integrated circuits power audio amplifiers" 2008 edition;

"Active SMD Components Marking Codes" 2007 edition;

„SMD-codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes; 2010 edition;

„SMD-codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes" 2014 edition

prin intermediul site-ului <https://www.facebook.com>, responsabil compania Facebook, Inc.;

2. Reieșind din mărimea remunerației de autor (prețul de vânzare) pentru fiecare exemplar de carte (operă), dreptul de autor asupra cărora se încalcă și de numărul de valorificări (distribuiri) ilegale prin intermediul site-ului companiei pârâte, în conformitate cu art. 63 alin. (2) lit. b) al Legii 139 din 02.07.2010, pentru încălcarea drepturilor patrimoniale de autor ale coautorilor Turuta Eugeniu, Turuta Martin Christian și titularului de drepturi de autor Turuta Radu (dreptul exclusiv la valorificarea operelor, inclusiv prin reproducere, import, distribuire și punere la dispoziție în regim interactiv), să fie încasat din contul companiei Facebook, Inc. în beneficiul coautorilor Turuta Eugeniu, Turuta Martin Christian și titularului de drepturi de autor Turuta Radu venitul ratat suportat:

Pentru cartea *„5000 integrated circuits power audio amplifiers" 2008 edition*: 23087 distribuiri x 16 Euro = 369392 Euro;

Pentru cartea *„Active SMD Components Marking Codes" 2007 edition*: 3154 distribuiri x 16 Euro = 50464 Euro;

Pentru cartea *„SMD-codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, 2010 edition"*: 3501 distribuiri x 22 Euro = 77022 Euro;

Pentru cartea *„SMD-codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, 2014 edition"* - 933 distribuiri x 22 Euro = 20526 Euro,

Total 517404 (cinci sute șaptesprezece mii patru sute patru) Euro;

3. Să fie constatată încălcarea drepturilor morale de autor (dreptul la nume și dreptul la retractarea operei) ale coautorilor Turuta Eugeniu și Turuta Martin Christian asupra operelor (cărților):

"5000 integrated circuits power audio amplifiers" 2008 edition;

"Active SMD Components Marking Codes" 2007 edition;

„SMD-codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes; 2010 edition;

„SMD-codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes" 2014 edition

prin intermediul site-ului <https://www.facebook.com>, responsabil compania Facebook,

Inc.;

4. În conformitate cu art. 63 alin (2) lit. c) al Legii 139 din 02.07.2010 pentru încălcarea drepturilor morale de autor (dreptul la nume și dreptul la retractarea operei) să fie încasate din contul companiei Facebook, Inc. în beneficiul coautorilor Turuta Eugeniu și Turuta Martin Christian următoarele sume compensatorii:

Pentru cartea „5000 integrated circuits power audio amplifiers” 2008 edition: 25000 lei;

Pentru cartea „Active SMD Components Marking Codes” 2007 edition: 25000 lei;

Pentru cartea „SMD-codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, 2010 edition”: 25000 lei;

Pentru cartea „SMD-codes. Active SMD Semiconductor Components Marking Codes, 2014 edition” - 25000 lei,

în total 100000 (una sută mii) lei;

5. În conformitate cu art. 65 al Legii 139 din 02.07.2010, pentru încălcarea drepturilor de autor să fie obligată pârâta - compania Facebook, Inc. să publice pe cheltuiala sa pe site-ul său <https://www.facebook.com> hotărârea judecătorească integrală în limba engleză timp de 6 luni.

Având reședința în Richmond Hill, provincia Ontario, Canada, în cadrul pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare coreclamanții Turuta Martin și Turuta Radu au solicitat examinarea cauzei în lipsă.

Reprezentatul companiei pârâte, avocatul Vladimir Palamarciuc a susținut că, deoarece compania pârâtă este considerată drept persoană juridică care acordă servicii de hosting, iar serverele companiei se găsesc în Statele Unite, fapta prejudiciabilă (încălcarea drepturilor de autor) deasemeni a avut loc pe teritoriul Statelor Unite, prin urmare în conformitate cu art. 2609 alin. (4) Cod Civil în partea litigiului ce ține de cererea de obținere a despăgubirilor materiale sau morale pentru încălcarea drepturilor de autor solicită instanței aplicarea legii statului pe al cărui teritoriu a fost încălcat dreptul de autor, adică al Statelor Unite.

În contradictoriu, reclamantul Turuta Eugeniu consideră că prevederile art. 2609 alin. (4) Cod Civil sunt susceptibile să fie declarate ca fiind neconstituționale, deoarece contravin în mod direct prevederilor unui tratat internațional la care Republica Moldova este parte; mai mult, norma legală care urmează să fie supusă controlului constituționalității este incertă și nu acordă un minim grad de previzibilitate părților în proces referitor la legea, care urmează să fie aplicată litigiului.

În ședința de judecată din 31 mai 2022 reclamantul Turuta Eugeniu urmează să depună cererea de ridicare a excepției de constituționalitate în temeiul art. 12¹ din Codul de procedură civilă în privința art. 2609 alin. (4) Cod Civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002 după cum urmează:

a) obiectul excepției - lege organică - intră în categoria actelor prevăzute de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți (reclamant);

c) prevederile contestate ale art. 2609 alin. (4) Cod Civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002 urmează să fie aplicate la soluționarea cauzei de către instanța de judecată pentru a constata legea aplicabilă cererii de obținere a despăgubirilor materiale sau morale pentru încălcarea drepturilor de autor asupra obiectului de proprietate intelectuală;

d) nu există nici o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect controlul constituționalității art. 2609 alin. (4) Cod Civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002.

C. Obiectul sesizării

Articolul 2609 alin. (4) Cod Civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002, conform căruia:

"Cererea de obținere a despăgubirilor materiale sau morale este guvernată de legea statului pe al cărui teritoriu a fost încălcat dreptul de autor sau de proprietate intelectuală."

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Conform art. 8 din Constituție (Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

Implimentarea principiului consfințit în art. 8 din Constituție îl reprezintă *inter alia* prevederile art. 19 din Legea nr. 595 din 24.09.1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, care dispune că "tratatele internaționale se execută cu bună-credință, în conformitate cu principiul *pacta sunt servanda*. **Republica Moldova nu poate invoca prevederile legislației sale interne ca justificare a neexecutării unui tratat la care este parte.**"

Art 5. al Convenției de la Berna cu privire la protecția operelor literare și artistice din 09.09.1866 ratificată de către Parlamentul Republicii Moldova la 2 noiembrie 1995 prevede următoarele:

1) *În cazul operelor autorii cărora sunt protejați conform prezentei Convenții, pe teritoriul statelor Uniunii, altele decât țara de origine, autorii se vor bucura de drepturile pe care legile interne ale acestor țări le acordă sau le vor acorda în viitor cetățenilor lor, precum și de drepturile acordate expres de prezenta Convenție.*

2) *Beneficierea de drepturile respective și exercitarea acestora nu va fi supusă nici unei formalități; beneficierea și exercitarea fiind posibile independent de existența protecției în țara de origine a operei. În consecință indiferent de prevederea prezentei Convenții, **limitele protecției, precum și mijloacele de redresare permise autorului pentru a-și ocroti drepturile, vor fi administrate în exclusivitate de legile țării în care este revendicată protecția.***

Observăm că prevederile art. 2609 alin. (4) Cod Civil sunt în contradicție directă cu prevederile art. 5 al Convenției de la Berna, deoarece în loc de norma din Convenție, conform căreia limitele protecției (care se referă la dreptul material) și mijloacele de redresare (care se referă la dreptul procedural) *permise autorului pentru a-și ocroti drepturile, vor fi administrate în exclusivitate de legile țării în care este revendicată protecția* (în speță ale Republicii Moldova, deoarece în Republica Moldova a fost revendicată protecția drepturilor de autor ale reclamantilor), legea internă (art. 2609 alin. (4) Cod Civil) instituie o normă diferită (divergentă) și anume limitele protecției (care se referă la dreptul material) este guvernată de *legea statului pe al cărui teritoriu a fost încălcat dreptul de autor*. Mai mult, legea internă anulează caracterul exclusiv al prevederilor Convenției de la care nu se poate deroga, și care nu poate fi anulat printr-o prevedere al legii interne.

Pentru a asigura respectarea prevederilor art. 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului art. 2609 alin. (4) Cod Civil urmează să fie supus "testului de calitate a legii" în vederea corespunderii cu art. 23 alin. (2) din Constituție, care prevede că: "*Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul*

publică si face accesibile toate legile si alte acte normative.", precum și cu cerințele statului de drept consfințit prin art. 1 alin. (3) din Constituție.

publică si face accesibile toate legile si alte acte normative.", precum și cu cerințele statului de drept consfințit prin art. 1 alin. (3) din Constituție.

transfrontalieră a drepturilor de autor în mediul Internet lipsește total sau quasitotal.

Mai mult, locul producerii acțiunii prejudiciabile (încălțării unui drept de autor în mediul Internet prin intermediul unui serviciu de tip torrent) în genere nu poate fi determinat, deoarece reproducerea și distribuirea obiectului dreptului de autor, dreptul asupra căruia se încalcă, are loc simultan în sute sau mii de locații neidentificabile din diferite țări, care nu pot fi nici ele la rândul său identificate.

Prin urmare aplicarea prevederilor art. 2609 alin. (4) Cod Civil în cazul încălțării drepturilor de autor în mediul Internet crează instanței de judecată o sarcină irealizabilă - să determine *statul pe al cărui teritoriu a fost încălcat dreptul de autor*, fiind astfel o normă legală imprevizibilă.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție.

În cauza Balan c. Moldovei (Cererea nr. 19247/03) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat:

*Curtea reiterează că **articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție este aplicabil proprietății intelectuale** (a se vedea Anheuser-Busch Inc., citată mai sus, § 72).*

Or aplicarea prevederilor legislației naționale, divergente și în contradicție cu prevederile unui tratat internațional la care Republica Moldova este parte, într-un litigiu referitor la protecția proprietății intelectuale (în speță a dreptului de autor) încalcă în mod direct atât prevederile Constituției (art. 8), cât și ale articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Aplicarea prevederilor art. 2609 alin. (4) Cod Civil în cazul încălcării drepturilor de autor, în speță **în mediul Internet**, pune în fața instanței de judecată o sarcină irealizabilă - să determine *statul pe al cărui teritoriu a fost încălcat dreptul de autor*, aplicând astfel o normă legală imprevizibilă. Prin urmare reclamanții sunt puși în situația de incertitudine referitor la legea aplicabilă cererii de obținere a despăgubirilor materiale sau morale pentru încălcarea dreptului de autor, încălcându-se astfel prevederile art. 23 alin. (2) din Constituție și art. 6 paragraf 1 din Carta Europeană a Drepturilor Omului (dreptul la un proces echitabil).

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

1. Încheierea privind acceptarea cererii de chemare în judecată și pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare din 28 octombrie 2020;
2. Copia cererii de chemare în judecată din 22 octombrie 2020.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Subsemnatul declară pe propria onoare că informațiile expuse în prezenta sesizare sunt veridice.

Chișinău, 31 mai 2022

Turuta Eugeniu, reclamant